

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, PRAHA 10, GUTOVA 1987/39, příspěvková organizace
Se sídlem Gutova 1987/39, 100 00 Praha 10, Strašnice
Fakultní škola Pedagogické fakulty UK
Škola s rozšířenou výukou matematiky
IČO: 476 11 880, tel.274 021920-24
E-mail: skola@zsgutova.cz, www.zsgutova.cz
DS: sd3ybhx

Č.j.: GUT/724/2023/Cho

PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Základní škola, Praha 10, Gutova 1987/39, příspěvková organizace

Martin Chocenský

školní metodik prevence

ŠKOLNÍ ROK 2023–2024

Preventivní program

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento PP	Základní škola, Praha 10, Gutova 1987/39, příspěvková organizace
Jméno a příjmení ředitelky	Mgr. Jaroslava Černá
Telefon na ředitele	274 021 921
E-mail na ředitele	skola@zsgutova.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Martin Chocenský
Telefon	274 021 924
E-mail	martin.chocensky@zsgutova.cz
Specializační studium	Ano, od roku 2012
Realizátor vzdělávání	Život bez závislostí o.s.

Jméno výchovného poradce	PaedDr. Marie Voneš Zajdlová
Telefon	274021923
E-mail	marie.zajdlova@zsgutova.cz
Specializační studium	Ano
Realizátor vzdělávání	PedFUK Praha

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. Pracovníků
ZŠ – I stupeň	14	340	22 (včetně vychovatelek ŠD)
ZŠ – II. stupeň	12	301	23
Celkem na škole	26	641	45

2. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE

Základní škola Gutova patří mezi největší školy zřizované MČ Praha 10. Jsme úplná škola s výukou na prvním a druhém stupni. V každém ročníku s výjimkou 5. tříd máme 3 třídy. Všechny třídy včetně družiny pro žáky 1. – 3. ročníku jsou v jedné budově postavené na počátku 60. let minulého století. Škola je ve Strašnicích ve velmi dobrém dosahu veřejné dopravy (tramvaje, autobusy, metro). To umožňuje dojíždět do školy i žákům, kteří nejsou ze spádové oblasti školy. Ke škole patří venkovní amfiteátr s herními prvky, který je v průběhu školního roku k dispozici zejména školní družině. Využíváme ho také při výuce a ke společným akcím více tříd (vítání prvňáčků, loučení s 9. ročníky, společné fotografování apod.).

Naše základní škola sousedí s rozsáhlým sportovním areálem „Gutovka“. Díky dobrým vzájemným vztahům máme možnost sportoviště využívat nejen při výuce tělesné výchovy, ale i pro další akce, které pořádáme (sportovní dny, projektové dny školní družiny). Současně je tento areál příležitostí pro smysluplné využití volného času dětí v odpoledních hodinách. Na druhou stranu přináší jeho existence pro naše žáky i riziko, protože součástí je i skatepark, který láká problémovou mládež i ze vzdálenějšího okolí.

Škola pronajímá v odpoledních hodinách prostory řadě dalších organizací. To přináší žákům, kteří mají zájem návštěvou pestrou paletu zájmových aktivit (sportovní, výtvarné, počítačové, jazykové a další kroužky).

Počet žáků v ZŠ Gutova se zvýšil, protože školu do školy přišlo větší množství uprchlíků z Ukrajiny, kteří našli v ČR dočasnou ochranu. Na začátku školního roku má škola 641 žáků, z toho 121 má jiné občanství než Českou republiku. Většina žáků s jiným občanstvím ovládá český jazyk na velmi dobré úrovni, ale stále přicházejí zejména do nižších ročníků i žáci bez dostatečné znalosti našeho jazyka. Jim je nutné věnovat větší úsilí nejen při vzdělávání, ale i při začleňování do kolektivu. Žáci přichází z různého prostředí a z různých škol, jejichž požadavky se zřejmě často liší od standardu v naší škole. Snažíme se jim proto poskytovat nejen jazykovou přípravu, ale seznámit je i s našimi zvyklostmi a požadavky. Je velmi příjemné, že nám s touto adaptací výrazně pomáhají i žáci, kteří jsou sžití s naším prostředím a současně se s nově přichozími dětmi domluví díky znalosti jejich mateřského jazyka.

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami vytváříme podmínky k tomu, aby zvládli učivo předepsané školním vzdělávacím programem. Máme stanovený postup pro identifikaci těchto žáků, který je využíván všemi vyučujícími. Pokud některý z učitelů takového žáka vytipuje, škola mu přiznává 1. stupeň podpurných opatření a třídní učitel ve spolupráci s učiteli jednotlivých předmětů pro něj vytváří Plán pedagogické podpory, který je následně v pravidelných intervalech vyhodnocován a v případě potřeby upravován. U žáků, kteří mají

přiznaná podpůrná opatření 2. nebo 3. stupně se řídíme doporučením pedagogicko-psychologické poradny. V současné době nabízíme různé formy podpory žákům. Jedná se zejména o přípravu žáků 9. ročníků ke studiu na střední škole, doučování žáků s podpůrnými opatřeními, speciálně pedagogickou péčí žákům, kteří ji potřebují a jazykovou přípravu pro žáky s OMJ, zejména pro uprchlíky z Ukrajiny, ale i další žáky bez potřebných znalostí českého jazyka.

Vedení školy podporuje učitele při vytváření bezpečného prostředí ve škole pro žáky i pro ostatní účastníky vzdělávacího procesu. Usilujeme o to, aby nároky kladené na žáky byly přiměřené jejich věku a schopnostem. Tím se snažíme odstranit u dětí obavy a současně je vést k odpovědnosti. Školní řád konkrétně a podrobně ošetřuje práva i povinnosti žáků, klademe důraz zejména na vzájemné vztahy a bezpečnost všech účastníků vzdělávání. Ve výuce učitelé průběžně zařazují témata týkající se fyzického i psychického zdraví i témata týkající se prevence rizikového chování. Na I. stupni třídní učitelky vyučující téměř všechny hodiny ve své třídě, to jim umožňuje pracovat s žáky průběžně a reagovat na případné problémy. Na II. stupni nám dlouhodobě funguje model, v němž mají třídní učitelé k dispozici každý týden v pondělí první vyučovací hodinu pro realizaci třídnických prací. V rámci těchto hodin mohou se mají soustředit na zdravý rozvoj žáků, na rozvoj pozitivních vzájemných vztahů v třídním kolektivu a na prevenci rizikového chování ve škole.

Za oblast prevence rizikového chování je zodpovědný ŠMP. Vzhledem k tomu, že ŠMP je současně zástupcem ředitele pro II. stupeň, je spolupráce s vedením školy velmi dobrá. V případě potřeby spolupracuje ŠMP i s dalšími zaměstnanci, zejména s výchovnou poradkyní, a speciální pedagožkou. Do jednotlivých programů týkajících se primární prevence na škole se podle potřeby zapojují i další pedagogové školy, zejména třídní učitelé. U nich považujeme za standardní jejich přítomnost při všech preventivních programech pro žáky jejich třídy.

ŠMP poskytuje pro ostatní učitele také informační materiály, které jsou k dispozici i ostatním pedagogům. Odebíráme časopisy *Prevence* a *Třídní učitel*.

Žáky vedeme k tomu, aby se pro pomoc se svými problémy obraceli zejména na třídní učitele. Pokud chtějí mohou přijít za školním metodikem nebo požádat o radu kteréhokoliv učitele, ke kterému mají důvěru. Výběru učitelů do funkce třídního věnujeme velkou pozornost. Své nápady a připomínky k fungování školy mohou přednést na schůzkách „Gutovské rady“ – žakovského parlamentu, který na škole funguje dlouhou dobu a jehož činnost se nám podařilo obnovit po přestávce vynucené distanční výukou a zákazem mísení žáků z různých kolektivů. K dispozici mají také „barevnou schránku“, do které mohou napsat své dotazy, případně se svěřit se svými problémy. Na otázky z barevné schránky odpovídá obvykle přímo ředitel školy.

ŠMP využívá nabídky obvodního metodika prevence, zejména metodických setkání a poskytování informačního servisu o aktuálním dění v oblasti prevence rizikového chování. V tomto školním roce dochází také k obnovení pravidelných setkání metodiků prevence z Prahy 10, jejichž iniciátorem je radní pro oblast školství a odborným garantem je Jan Žufníček z Pražského centra primární prevence.

Na I. stupni učitelé využívají pořady připravené Útvarem prevence Městské policie hl. m. Prahy. Tradičně spolupracujeme s organizací Život bez závislostí, z.s., která pro nás již více než patnáct let zajišťuje dlouhodobý projekt primární prevence a v minulosti pro nás připravili několik programů vzdělávání pedagogických pracovníků (studium ŠMP, seminář o třídnických hodinách pro učitele). Dobrou spolupráci máme navázanou s Pedagogicko-psychologickou poradnou. V závažných případech se obracíme také na OSPOD Prahy 10.

3. STANOVENÍ CÍLŮ PP

Cíl:	Podporovat zapojení třídních učitelů i dalších pedagogických pracovníků do programů prevence rizikového chování ve škole.
Ukazatele dosažení cíle:	Účast pedagogů na přípravě a realizaci preventivních aktivit.
Zdůvodnění cíle:	Účast zejména třídních učitelů na preventivních programech jim umožňuje sledovat a lépe chápat chování žáků, poskytnout jim pomoc a podporu v případě potřeby.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Zvýšení efektivity PPRCh aktivní účasti všech pedagogů.

Cíl:	Zajistit pokračování dlouhodobého školního projektu „Chceme žít bez závislostí“
Ukazatele dosažení cíle:	Realizace projektu ve školním roce 2023-2024. Zajištění prostředků na pokračování projektu ve školním roce 2024-2025, podání žádost o grant MHMP.
Zdůvodnění cíle:	Jedná se o ověřený preventivní program, kterého se účastní všichni žáci a který podporuje naše úsilí o minimalizaci rizikového chování, pomáhá třídním učitelům mapovat situaci ve třídě, případně je upozorňuje na možná rizika nežádoucího chování.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Dlouhodobé působení na různé stránky osobnosti žáků s cílem minimalizovat výskyt rizikového chování.

Cíl:	Pokračování modelu pravidelných třídnických hodin na II. stupni.
Ukazatele dosažení cíle:	Zprávy třídních učitelů o průběhu třídnických hodin. Návštěvy metodika prevence na třídnických hodinách.
Zdůvodnění cíle:	Příležitost pro třídní učitele na sledování situace ve třídě, prostor pro posilování pozitivní nálady u žáků a vylepšování vzájemných vztahů mezi žáky.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Vytváření bezpečného prostředí ve škole pro žáky i zaměstnance. Posilování pozitivní nálady žáků.

Cíl:	Uskutečnění adaptačního kurzu pro žáky 6. tříd
Ukazatele dosažení cíle:	Průběh adaptačního kurzu. Sledování vztahů ve třídě.
Zdůvodnění cíle:	Vytvoření pozitivních vazeb ve třídě mezi žáky navzájem a mezi žáky a třídním učitelem. Možnost pro třídní učitele poznat žáky a vztahy mezi nimi v odlišném prostředí po přechodu na 2. stupeň a změně složení kolektivu.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Vytváření bezpečného prostředí ve škole pro žáky i zaměstnance. Posilování pozitivní nálady žáků.

4. SKLADBA AKTIVIT PP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

a) Pedagogové

Název a odborné zaměření vzdělávání	/
Stručná charakteristika	
Realizátor/lektor	
Počet proškolených pedagogů	
Počet hodin	
Termín konání	

b) Žáci

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma
1. třída	Pracovní činnosti	Člověk a svět práce	Schopnost spolupráce – základní pravidla spolupráce, radost ze společné činnosti, ze společného výsledku, vyjádření zájmu, zpracování neúspěchu, iniciativa nepřijatá jinými. Elementární prosociálnost – ochota dělit se.
1. třída	Vlastivěda	Člověk a jeho svět	Bezpečná cesta do školy, beseda – demokratické vztahy ve škole, pravidla naší třídy Sebehodnocení, sebeovládání. Pozitivní hodnocení druhých – projevování pozornosti a laskavosti v běžných podmínkách. Připisování pozitivních vlastností druhým.
2. třída	Anglický jazyk	Cizí jazyky	Volný čas, hra – nejvhodnější volnočasová aktivita
2. třída	Český jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Využití literární postavy k předcházení šikany, pochopení tělesných, multikulturních odlišností a jejich přijetí, kamarádské chování
2. třída	Tělesná výchova	Člověk a zdraví	Pozitivní vliv pohybu pro lidské zdraví
2. třída	Vlastivěda	Člověk a jeho svět	Cestování v dopravě – bezpečnost, chodec a cyklista-řešení dopravních situací při jízdě na kole, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím, denní režim – prevence před škodlivými látkami (drogy, alkohol, nikotin), jíme zdravě, zdravý životní styl, přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, bezpečné chování o prázdninách
2. třída	Výtvarná výchova	Umění a kultura	Arteterapie-vyjádření těžkostí, problémů, trápení a pocitů za pomoci obrázku
3. třída	Anglický jazyk	Cizí jazyky	Schopnost spolupráce, vyjádření svých pocitů, akceptace druhého
3. třída	Český jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Osobnostní a sociální výchova – kreativita, sebereflexe, sebehodnocení, sebeovládání, zdvořilost, ochota pomáhat druhým, empatie Vytvoření základních komunikačních pravidel ve třídě Osvojení a přijetí školního řádu
3. třída	Pracovní činnosti	Člověk a svět práce	Dopravní značky, ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, odmítnutí neuzívání návykových látek, informace o nebezpečí sexuálního zneužívání, schopnost spolupráce, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, ke krádeži

3. třída	Tělesná výchova	Člověk a zdraví	Zásady jednání a chování při sportu, význam pohybu pro zdraví
3. třída	Vlastivěda	Člověk a jeho svět	Schopnost spolupráce, akceptace druhých, osobní bezpečí, krizové situace, rizika v přírodě Sebeovládání, sebepoznání, sebehodnocení, člověk a jeho zdraví, první pomoc, přivolání pomoci, nácvik přátelského přijetí,
4. třída	Anglický jazyk	Cizí jazyky	Denní režim, zdraví životní styl, význam pohybu a zdravé stravy pro zdraví
4. třída	Český jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Osobnostní a sociální výchova – kreativita, krátké scénky Rozvoj kritického myšlení, sebereflexe, zvládání emocí a stresu, budování bezpečného klimatu ve třídě. Sebehodnocení, sebeovládání, zdvořilost, ochota pomáhat druhým
4. třída	Informatika	Informační a komunikační technologie	Rizika spojená s PC, ochrana osobních údajů před zneužitím, upozorňovat na rizika závislosti, kyberšikany a kyberagrese.
4. třída	Informatika	Informační a komunikační technologie	Desatero bezpečného chování na internetu (ochrana osobních údajů, kyberšikana) (ovce.sk)
4. třída	Tělesná výchova	Člověk a zdraví	Denní režim, duševní hygiena, zdravý způsob života, pohybový režim, a vytvoření návyku k pravidelnému cvičení (pohybu)
4. třída	Vlastivěda	Člověk a jeho svět	Stres a jeho rizika. Krizové situace, šikana. Bezpečné chování – nebezpečné situace, nebezpečné osoby, předcházení rizikovým situacím, osobní a cizí ohrožení, postupy v případě ohrožení, význam linek důvěry a krizových center Denní režim, duševní hygiena, zdravý způsob života. Základy spolupráce a asertivního jednání Rozlišování dobro a zlo, pravda a lež
4. třída	Výtvarná výchova	Umění a kultura	Vyjádření pocitů, nálad a osobních zkušeností Spolupráce se spolužáky Sebepoznání, sebeoceňování, hodnocení druhých
5. třída	Anglický jazyk	Cizí jazyky	Rodina a její význam (rodokmen), sebehodnocení a hodnocení druhých
5. třída	Český jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Rozhovor s druhými o možnostech pomoci druhým, solidarita s uprchlíky z Ukrajiny učíme se vycházet s druhými, odmítání rasistického chování pomocí vhodně vybrané literatury a textů,

5. třída	Informatika	Informační a komunikační technologie	Ochrana osobních údajů před zneužitím, bezpečné chování na sociálních sítích, ovlivňování a reklamní vlivy, nové trendy realizované prostřednictvím technologií – zveřejňování svých intimních fotografií či videí na internetu Dovednost kritického myšlení
5. třída	Informatika	Informační a komunikační technologie	Desatero bezpečného chování na internetu (ochrana osobních údajů, kyberšikana, bezpečná hesla) (ovce.sk)
5. třída	Pracovní činnosti	Člověk a svět práce	Zdravé klima školy a třídního kolektivu, bezpečné zacházení s pracovními nástroji, poznávání jedovatých a nebezpečných rostlin, podpora sebevědomí s ohledem na individualitu žáka-prevence záškoláctví, pozitivní vzory ve škole ve vztahu k jídlu a jídelnímu chování-prevence poruch příjmu potravy
5. třída	Vlastivěda	Člověk a jeho svět	Návykové látky a zdraví, schopnost odmítání návykových látek, etická stránka sexuality, informovanost o riziku nešetrného zacházení s dětmi, nastavovat hranice manipulace s vlastním tělem a schopnosti otevřené komunikace
5. třída	Výtvarná výchova	Umění a kultura	Vyjádření vlastního názoru. Vyjádření emocí, otevřená komunikace citů, tvořivost v mezilidských vztazích, pozitivní zážitky s jinakostí či kulturní odlišností-prevence proti rasismu a homofobii
6. třída	Český jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Proza s dětským hrdinou, vzájemné vztahy a respekt, řešení problémů, utváření modelů chování, rozpoznání podstaty a nebezpečnosti rizikového chování
6. třída	Dějepis	Člověk a společnost	"Člověk ve společnosti", "Člověk jako jedinec". "Lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití" (Člověk ve společnosti). Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie ve starověkých státech.
6. třída	Hudební výchova	Hudební umění a kultura	Hlasová výchova – škodlivý vliv kouření a alkoholu
6. třída	Informatika	Informační a komunikační technologie	Desatero bezpečného chování na internetu (ochrana osobních údajů, kyberšikana, bezpečná hesla, sociální sítě, antivirové programy) (seznamsebezpecne.cz, kpbi.cz)
6. třída	Občanská výchova	Člověk a společnost	Práva a povinnosti, které se ve škole dodržují; lidská práva, práva dětí; prevence šikany a diskriminace, netolerantní chování vůči jednotlivcům, lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi; Učitel klade důraz na dodržování školního řádu, kázně, upozorňuje na rizika záškoláctví;

6. třída	Občanská výchova	Člověk a společnost	Práva a povinnosti, které se ve škole dodržují; volnočasové aktivity, sociální a jiné problémy, jejich možnost vyústění do patologických jevů, šikana, diskriminace, obrana proti těmto jevům Rovnost x nerovnost, sociální rozdíly, genderová problematika. Postavení nejen mužů a žen ve společnosti, jejich role, prevence proti nesnášenlivosti a předsudkům, budování vlastního hodnotového systému, vedení ke kritickému myšlení vůči sociálním rozdílům a skupinám.
6. třída	Tělesná výchova	Člověk a zdraví	Drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím Základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu
6. třída	Výtvarná výchova	Umění a kultura	Kouření a jeho vliv na okolí i kuřáka samotného
7. třída	Anglický jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Zdravé x nezdravé stravování, poruchy příjmu potravy – u tématu Food and drink (Jídlo a pití) Mé povinnosti (rodina, škola x volný čas), co musím, nemusím a nesmím – v rámci učiva vazby „have to“ (muset)
7. třída	Český jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Tabuizovaná témata v dnešní literatuře pro děti a mládež – fenomén outsiderství a záškoláctví
7. třída	Dějepis	Člověk a společnost	Problematika lidské nesnášenlivosti (etnické skupiny), tolerantní postoj k menšinám, rozlišení morálního a nemorálního jednání, lidská svoboda, spolupráce mezi lidmi, netolerantní chování mezi lidmi, lidská práva, nesnášenlivosti. Napříč celým předmětem – rasy a rasová problematika, náboženství a nábožensky motivované konflikty, kulturní odlišnosti napříč světem, soužití různých kultur a vzájemná tolerance ve „starém“ světě – zejména v západní a střední Evropě.
7. třída	Hudební výchova	Hudební umění a kultura	Hlasová výchova – škodlivý vliv kouření a alkoholu
7. třída	Informatika	Informační a komunikační technologie	Bezpečné chování on-line (ochrana osobních údajů, kyberšikana, bezpečná hesla, sociální sítě) (seznamsebezpecne.cz, kpbi.cz)
7. třída	Občanská výchova	Člověk a společnost	Problematika lidské nesnášenlivosti (etnické skupiny), sociální skupiny, tolerantní postoj k menšinám, rozlišení morálního a nemorálního jednání, lidská svoboda, spolupráce mezi lidmi, netolerantní chování mezi lidmi, lidská práva, nesnášenlivosti. Prevence a objasnění důležitosti dodržování lidských práv a jejich poškozování, důraz na morálku, mravnost, pravidla chování.

7. třída	Přírodopis	Člověk a příroda	Viry, bakterie, sinice, houby – v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou přijímá odpovědnost za bezpečné chování, uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání, svěří se zdravotním problémem. Krytosemenné rostliny – dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky.
7. třída	Tělesná výchova	Člověk a zdraví	Bezpečnost v silniční a železniční dopravě, Ochrana zdraví a osobního bezpečí v dopravě, První pomoc. Základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu
7. třída	Výchova ke zdraví	Člověk a zdraví	Vztahy mezi lidmi a formy soužití – respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě. Zdravý způsob života a péče o zdraví – dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky. Samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím. Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, auto-destruktivní závislosti – dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým. Média a rizika plynoucí z jejich využívání – vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi. Bezpečná práce na internetu – ovládá zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky. Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost.

7. třída	Výchova ke zdraví	Člověk a zdraví	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence – aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla, uvede příčiny vzniku mimořádných událostí způsobené přírodními vlivy, uvede příklady přírodních katastrof a ví, jak se před nimi chránit.
7. třída	Výtvarná výchova	Umění a kultura	Drogy a jejich dopad na lidský organismus
7. třída	Zeměpis	Člověk a příroda	Multikulturní výchova v rámci regionů světa. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. – Poznávání a vedení k toleranci lidských ras, kultur.
8. třída	Anglický jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Rasismus a xenofobie – v rámci učiva reálií „Culture: The Big Apple (zdůraznit etnickou skladbu New Yorku a vývoj rasového a případné problémy při soužití více kultur nejen v USA)
8. třída	Český jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Kritický realismus a naturalismus v literatuře – lidé na okraji společnosti (gambling, závislosti na psychoaktivních látkách, projevy rizikového chování a dobová společenská přetvářka) - úvaha, respekt k druhým
8. třída	Dějepis	Člověk a společnost	Občanská společnost, občanská práva a jejich dodržování.
8. třída	Hudební výchova	Hudební umění a kultura	Hlasová výchova – škodlivý vliv kouření a alkoholu Vliv rockových hvězd a skupin – vliv alkoholu a drog na tvorbu
8. třída	Chemie	Člověk a příroda	Nebezpečné látky – rozpozná nebezpečné látky a přípravky, zná význam varovných značek, projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
8. třída	Informatika	Informační a komunikační technologie	Druhy rizikového chování online, sociální sítě, kyberšikana, kyberstalking, kybergrooming, phishing, flaming, hoax, netolismus (seznamsebezpecne.cz, kpbi.cz, jsemnetvor.cz)
8. třída	Občanská výchova	Člověk a společnost	Prevence sebeovládání v tématech temperament, charakter, osobní vlastnosti – sebehodnocení. Prevence v zdravém životním stylu (prevence rizika anorexie, bulimie, sebepoškozování) Důraz na systém osobních hodnot, myšlení – mindfulness. Osobnostní rozvoj – sebepoznání, sebepojetí, seberegulace. Sociální rozvoj – poznávání lidí, kooperace a kompetice (resp. konkurence). Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika

8. třída	Občanská výchova	Člověk a společnost	Principy demokracie – demokracie jako forma vlády. Způsob rozhodování; listina základních práv a svobod. Společenské organizace a hnutí.
8. třída	Přírodopis	Člověk a příroda	Člověk - využívá relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu a předcházení stresovým situacím, vysvětlí souvislosti mezi tělesným, duševním, sociálním zdravím a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví, dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým, dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací a spánkové návyky, umí uvést rizika spojená s užíváním drog a způsoby obrany a ochrany před nimi. V souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování.
8. třída	Tělesná výchova	Člověk a zdraví	Základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu
8. třída	Výchova ke zdraví	Člověk a zdraví	Sexuální dospívání, reprodukční zdraví – projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu, respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví. Respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování. Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence – dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí.

8. třída	Výchova ke zdraví	Člověk a zdraví	Osobnostní a sociální rozvoj – projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy, samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím. Dopravní výchova, bezpečnost cyklisty a chodce – projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
8. třída	Výtvarná výchova	Umění a kultura	Hrozba závislostí, mobilní telefony
8. třída	Zeměpis	Člověk a příroda	Světové obyvatelstvo – lidské rasy, rasismus; Státy světa podle původu a počtu obyvatelstva Politické a náboženské konflikty; Rozvojové x vyspělé státy světa / jádrové a periferní oblasti Socioekonomické globální problémy – slumy, sekty, teroristické skupiny. Multikulturní výchova – etnický původ
9. třída	Anglický jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Sebepojetí, „bodypositive“ myšlení – u tématu You and your body. Zdraví a bezpečnost (zdraví člověka, jak si udržet dobré zdraví a kondici, jak se vyvarovat nehodám a zraněním) – u tématu Looking after yourself.
9. třída	Český jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Literární dekadence, literatura a válka, genocida, národnostní menšiny, nacionalismus, rasismus, antisemitismus, antiromismus, homofobie, extremismus, alternativní religiozita (diskuse k problémům, úvaha, vztahy – respekt k druhým)
9. třída	Dějepis	Člověk a společnost	Rasové problémy – rasismus, antisemitismus, respekt k druhým Lidská svoboda – dodržování lidských a občanských práv. Problematika lidské nesnášenlivosti (etnické skupiny), tolerantní postoj k menšinám, rozlišení morálního a nemorálního jednání, lidská svoboda, spolupráce mezi lidmi, netolerantní chování mezi lidmi, lidská práva, nesnášenlivosti.
9. třída	Hudební výchova	Hudební umění a kultura	Hlasová výchova – škodlivý vliv kouření a alkoholu Vliv rockových hvězd a skupin – vliv alkoholu a drog na tvorbu

9. třída	Chemie	Člověk a příroda	Chemie a společnost – orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka. Projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc.
9. třída	Informatika	Informační a komunikační technologie	Typy pro efektivní kyberprevenci, sociální inženýrství, PC hry a závislost, ochrana práv k duševnímu vlastnictví, informační etiketa (seznamsebezpecne.cz, kpbi.cz, jsemnetvor.cz)
9. třída	Občanská výchova	Člověk a společnost	Protiprávní jednání, korupce, rozlišení přestupků a trestných činů – odpovědnost za vlastní chování; nepřijatelnost protiprávního jednání a vandalství, dodržování právních ustanovení, rizika porušování práv. Právo v každodenním životě – občanské právo, rodinné právo, práce a pracovní poměr. Upozornění na sebekontrolu, komunikaci, společenské normy, prevence vůči protiprávnímu jednání v těchto oblastech. Prevence proti diskriminaci a šikaně i v mimoškolním prostředí. Porušování předpisů v silničním provozu – rizikové chování v jakých případech (alkohol, únava, zdravotní omezení...) důraz na dodržování a prevenci, rozlišovací pomůcky a podpůrné prostředky.
9. třída	Přírodopis	Člověk a příroda	Geologie – vnější a vnitřní geologičtí činitelé – uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí.
9. třída	Tělesná výchova	Člověk a zdraví	Drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím Základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu
9. třída	Zeměpis	Člověk a příroda	Obyvatelstvo ČR, Regiony ČR – meziregionální a kulturní odlišnosti

Programy všeobecné primární prevence

Název programu	Chceme žít bez závislostí
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	komplexní program PPRCh. minimalizace možností rizikového chování žáků.
Realizátor	Život bez závislostí z.s.
Cílová skupina	žáci 1. – 9. ročníků
Počet žáků v programu	Cca 650
Počet hodin programu	2 hodiny v 1. třídě, 4 hodiny v ostatních třídách 1. stupně, 6 hodin na 2. stupni
Návaznost programu na cíle PP	spolupráce, šikana, ochrana před návykovými látkami, bezpečný sex, právní vědomí, vnímání sebe sama
Termín	září 202 – červen 2024
Zodpovědná osoba	Chocenský, TU

Název programu	Antifetfest
Typ programu	Zájmová činnost
Stručná charakteristika programu	Příprava krátkého filmu s tematikou prevence rizikového chování pro celopražskou soutěž.
Realizátor	Škola
Cílová skupina	Vybraní žáci 8. tříd
Počet žáků v programu	15
Návaznost programu na cíle PP	Spolupráce, vybraná témata dle preference realizátorů
Termín	září 2023 – duben 2024
Zodpovědná osoba	Sýkora

Název programu	Beseda na téma dopravní výchova pro 1. – 5. třídy
Typ programu	Beseda
Stručná charakteristika programu	Povinnosti účastníků silničního provozu, základy bezpečného chování v silničním provozu
Realizátor	Policie ČR
Cílová skupina	žáci I. Stupně
Počet žáků v programu	Cca 340
Návaznost programu na cíle PP	bezpečné chování v dopravě
Termín	listopad 2023 – březen 2024
Zodpovědná osoba	Mašková

c) Rodiče

Název programu	
Stručná charakteristika programu	
Realizátor	
Počet hodin programu	
Termín konání	
Zodpovědná osoba	

5. EVALUACE

A) Kvalitativní hodnocení

Školní rok 2022–2023 proběhl bez omezení, která v předcházejících letech přinesla pandemie onemocnění COVID-19. Nový byl nárůst počtu cizinců, zejména Ukrajinců, kteří u nás získávají dočasnou ochranu v souvislosti s napadením jejich vlasti., kteří k nám již od školního roku 2021-2022 přicházejí. Pečlivě jsme zvažovali jejich rozdělování tříd tak, aby v nich pokud možno měli podporu spolužáků se znalostí jejich mateřského jazyka, ale současně tak, aby byli motivováni učit se český jazyk. Současně jsme pokračovali s rozsáhlou pedagogickou intervencí pro žáky, kteří si z předchozích let přinesli nedostatky v důsledku distančního vzdělávání.

Při třídnických hodinách učitelé věnovali pozornost nejen obecně vztahům ve třídě, ale usilovali o začlenění nových žáků do kolektivů. Přestože mezi nově příchozími žáky byli často značné rozdíly ve znalostech českého jazyka i motivaci k začlenění do nového kolektivu, v žádné třídě se nevyskytly zásadní problémy mezi českými žáky a žáky s OMJ. Velkou pomoc při začleňování nám poskytovaly dvě vychovatelky školní družiny, které pocházejí z Ukrajiny a výrazně nám pomáhaly v případě potřeby komunikovat s nově příchozími žáky i jejich rodiči. Pokračovali jsme v realizaci programu „Chceme žít bez závislosti“ pro všechny žáky od 1. do 9. třídy. Obsahem jednotlivých setkání byla jak tradiční témata (prevence závislostí, podpora pozitivních vztahů v kolektivech apod.), ale projevil se zájem i o témata odrážející aktuální situaci (např. vyrovnávání se s neúspěchem, jak si zachovat duševní pohodu) Jednotlivé programy se již tradičně setkaly s velmi pozitivním hodnocením ze strany žáků i ze strany třídních učitelů, kteří se programu účastnili. Program pro nás opět připravoval Život bez závislosti, z. s. Financování programu bylo zajištěno z grantového programu hlavního města Prahy pro oblast primární prevence ve školách a z vlastních prostředků ZŠ Gutova.

Vzhledem k velkému zatížení školy (velký rozsah pedagogické intervence, příchod ukrajinských žáků) jsme obnovení tradičního adaptačního kurzu pro žáky 6. tříd. odložili na začátek školního roku 2023–2024.

V uplynulém školním roce jsme se soustředili na začleňování a výuku žáků s OMJ. V průběhu roku se připravovala změna ve vedení školy. Proto neproběhla žádná vzdělávací akce pro učitele v oblasti prevence rizikového chování. Na začátku nového školního roku chceme naplánovat další vzdělávání pedagogů včetně vzdělávání v oblasti prevence.

S novou ředitelkou školy jsme se rovněž předběžně domluvili, že se pokusíme pro školu získat psychologa, který by byl významnou posilou pro školní poradenské pracoviště.

B) Kvantitativní hodnocení

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence Rch	
Počet vzdělávacích aktivit	0
Počet celkově proškolených pedagogů	0
Počet hodin	0

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

	Počet aktivit	Počet hodin	Počet zúčastněných rodičů
Aktivity pro rodiče v oblasti prevence RCH			

III. PREVENTIVNÍ AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě	Počet aktivit	Počet žáků	Počet hodin přímé práce
Blok primární prevence	1	640	116
Interaktivní seminář	-	-	-
Beseda	1	330	14
Komponovaný pořad	-	-	-
Pobytová akce	-	-	-
Situační intervence	-	-	-
Jiné			

Volnočasové aktivity při školách	Počet aktivit	Počet žáků
Školní kluby	1	cca 40
Školní kroužky	1	cca 10
Víkendové akce školy		
Prázdninové akce školy		
Jiné		

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Co je šikana:

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Jak předcházíme šikaně

Naším cílem je vytvářet ve škole bezpečné klima pro žáky, učitele i ostatní zaměstnance školy.

Snažíme se vybudovat důvěru mezi žáky a dospělými zaměstnanci i vzájemně mezi žáky.

K tomu využíváme mimo jiné třídnické hodiny, adaptační kurzy pro nově vytvořené kolektivy, školy v přírodě. Máme vytvořený i dlouhodobý preventivní program pro žáky školy, který vedou kvalitní psychologové nebo speciální pedagogové.

Žáci mají možnost se se svými problémy obrátit na třídní učitele, školní metodiky prevence i vedení školy. Učitelé mohou situace, se jejichž řešením si nejsou jisti konzultovat v rámci metodických útvarů, případně se školními metodiky prevence nebo vedením školy.

Signály šikany:

• **Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:**

1. Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
2. Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
3. O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
4. Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
5. Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
6. Stává se uzavřeným.
7. Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
8. Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
9. Zašpiněný nebo poškozený oděv.
10. Stále postrádá nějaké své věci.
11. Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
12. Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
13. Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
14. Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
15. (Zejména je třeba věnovat pozornost nově zařazeným do třídy.

• **Přímé znaky šikanování mohou být např.:**

1. Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný.
2. Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislým nebo pohrdavým tónem.
3. Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.

4. Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem
5. Skutečnost, že se jim podřizuje.
6. Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
7. Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
8. Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

• **Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných příznaků šikanování:**

1. Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
2. Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
3. Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
4. Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno i pozorovat strach.
5. Ztráta chuti k jídlu.
6. Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí dovoz či odvoz autem.
7. Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
8. Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
9. Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
10. Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.
11. Zmínky o možné sebevraždě.
12. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
13. Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
14. Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
15. Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
16. Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
17. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
18. Dítě se vyhýbá docházce do školy.
19. Dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

Stadia šikany

První stupeň (zrod ostrakismu)

Šikana se může objevit kdekoliv, podmínky jejího vzniku nejsou totiž nijak neobvyklé. V každé skupině se najdou jedinci, kteří jsou méně oblíbení a vlivní.

Jde o mírné, převážně psychologické formy násilí, kdy se okrajový člen necítí dobře. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, sprádaají proti němu intriky a dělají na jeho účet drobné legrácky.

Druhý stupeň (fyzická agrese a přitvrzování manipulace)

Existuje více důvodů pro postoupení do druhého stádia. Jedna z možností je odreagování žáků prostřednictvím nejslabšího jedince, který funguje jako ventil. Druhá možnost může nastat na školních zájezdech, kdy nejslabší slouží jako oživení programu. Třetí možnost nastane, když se ve třídě sejde více agresivních jedinců, kteří prostřednictvím násilí uspokojují své potřeby. Při bití a týrání zažívají jedinci pocit moci, který prolomí poslední zábrany.

Ovšem ani v tomto stupni nemusí šikana vypuknout. V případě, že ve třídě existuje soudržnost, kamarádské vztahy a převažují pozitivní mravní hodnoty, kdy žáci mají zásadně negativní postoje k násilí a ubližování slabším, pokusy o šikanování neuspějí.

Třetí stupeň (klíčový moment – vytvoření jádra)

V tomto stupni se vytvoří skupinka agresorů, tzv. *úderné jádro*, které nyní již spolupracuje systematicky. Skupina je nyní rozdělena na řadu podskupin bojujících o vliv. Jestliže se do této doby nezformuje silná pozitivní podskupina, která bude alespoň rovnocenným partnerem podskupině tyranů, tažení tyranů za moci může nerušeně pokračovat.

Čtvrtý stupeň (většina přijímá normy agresorů)

Nyní jsou normy agresorů přijaty, většina je považuje za nepsané zákony. Kolář (1997) varuje, že v této fázi se i mírní a ukáznění žáci začnou chovat krutě, týrat spolužáka a dokonce u toho pociťovat uspokojení.

Pátý stupeň (totalita neboli dokonalá šikana)

V poslední fázi dochází nastolení totalitní ideologie šikanování. Žáci jsou rozděleni na dvě skupiny lidí – na agresory a na oběti. Agresori využívají vše, co lze zúžitkovat, od materiálních věcí až po školní znalosti. Agresori ztrácí veškeré zábrany, chtějí pouze provádět násilí, které považují za normální, dokonce za legraci. Tento nejvyšší stupeň je příznačný spíše pro šikany ve věznicích, vojenském prostředí a výchovných ústavech pro mládež. V mírnější podobě se však někdy vyskytuje i na školách.

Situace, které zvládne škola sama:

- první pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu
- celková léčba pro řešení prvních dvou stádií šikanování

Situace, kdy škola potřebuje pomoc zvenku

- první pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu
- první pomoc pro obyčejnou pokročilou šikanu
- první pomoc pro komplikovanou pokročilou šikanu
- celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou

Scénář pro řešení obyčejné počáteční šikany

1. Příjem prvotní informace
2. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení o jakou formu šikany jde
3. Rozhovor s informátory
 - Hledáme odpovědi na tyto otázky (obdobně i při rozhovoru s obětí a svědky):
Kdo a kolik je obětí? Kdo a kolik je agresorů? Kdo z nich je iniciátor?
Kdo je aktivní účastník? Co, kdy, kde a jak dělali agresori konkrétním obětem? Jak dlouho šikanování trvá a jak často probíhá?
4. Rozhovor s obětí (oběťmi)
 - nesmí docházet k přímé konfrontaci pachatele a oběti nebo svědka
 - při rozhovoru s obětí je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci (je potřeba ochránit ji před možnou pomstou agresorů)
5. Nalezení vhodných svědků – nezúčastněných (spolužák, kterého oběť označí za kamaráda, může být agresor)
6. Rozhovory se svědky (alespoň tři svědci se shodnou výpovědí, požádat o diskrétnost, slíbit, že neprozradím zdroj informací)
7. Ochrana oběti a svědků (prolíná celým šetřením)
8. Rozhovor s agresory,
 - je to poslední krok ve vyšetřování
 - dokud nemáme shromážděné důkazy, nevedeme tento rozhovor
 - při tomto rozhovoru nezjišťujeme fakta, protože je známe, jen doplňujeme mozaiku
 - cílem je agresory okamžitě zastavit a ochránit oběti i je samé
 - zásadně nevykládáme, co víme
9. Jednání s rodiči agresorů (nezbytná účast nejméně dvou zaměstnanců školy – TU, ŠMP, VP, ŘŠ)
 - informovat jednotlivě rodiče o provinění žáka a jeho potrestání
10. Informování rodiče oběti
 - sdělit rodičům, co škola zjistila a jaká opatření přijala (doporučená forma osobního rozhovoru)
11. Práce s celou třídou
 - třídnická hodina, na níž jsou žáci informováni o rizicích agresivního chování a o opatřeních školy

Scénář pro řešení případu brutální šikany

1. Zvládnout šok a postarat se o oběť
 - pedagog musí zvládnout svůj vlastní šok, zastavit násilí a postarat se o oběť, poskytnout jí nejnnutnější pomoc a ochranu, odvést ji do bezpečí. Neváhá zavolat někoho, kdo mu pomůže.
2. Přivolat pomoc
 - učitel okamžitě informuje další kolegy, ale neměl by nechat třídu bez dozoru (např. vyšle žáka, který nebyl do šikanování zapojený). Situace je natolik závažná, že je třeba přerušit vyučování.
3. Zabránit domluvě
 - učitelé by měli zabránit tomu, aby se třída mezi sebou domluvila, zamezit křivé skupinové výpovědi, Někdo musí s žáky zůstat a hlídat je, případně je rozdělit do skupin, ale i ty musejí zůstat pod dozorem.
4. Informovat policii
 - škola je povinna nahlásit celou věc policii, protože došlo ke spáchání trestné činu i v případě nezletilých
 - podle zkušeností je vhodné obrátit se přímo na kriminální policii, kde jsou zřízeny funkce specialistů pro mládež.
5. Zahájit vyšetřování vzniklé situace
 - nejlépe je vyslechnout po jednom všechny účastníky a jejich výpovědi pak dát postupně dohromady. Ideální je, když policie při svém vyšetřování vychází z materiálů a zjištění školy. Škola zajistí výchovnou práci ve třídě ve spolupráci s PPP, případně se obrátíme na organizaci Život bez závislosti.

Martin Chocenský v.r.
školní metodik prevence